

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vesihoidoryhmä

PL 156

60101 Seinäjoki

Päätös kalataloudellisen istutus- ja tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä

ASIA	Lappajärven ja Evijärven kalataloudellisen istutus- ja tarkkailusuunnitelman vuodesta 2023 alkaen hyväksyminen.
HAKIJA	Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.
ASIAN VIREILLETULO	Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on 10.01.2023 toimittanut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hyväksyttäväksi Lappajärven ja Evijärven kalataloudelliseksi istutus- ja velvoitetarkkailuohjelmaksi vuodesta 2023 alkaen.
TOIMINTA	<p>Lappajärven ja Evijärven säännöstelyn osalta lupaehdoissa on määrätty kalastonhoitovelvoitteena kalaistutukset sekä istutusten ja säännöstelyn aiheuttaminen kalastovaikutusten tarkkailut vaikutusvesistössä.</p> <p>Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on laatinut esityksen Lappajärven ja Evijärven kalataloudelliseksi velvoitetarkkailuohjelmaksi vuodesta 2023 alkaen.</p>

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT

Esitetty kalataloudellinen tarkkailusuunnitelma perustuu seuraaviin lupapäätöksiin:

Lappajärven ja Evijärven säännöstelyluvan lupaehtojen mukaista kalanhoitovelvoitetta on noudatettu vuodesta 1989 lähtien Länsi-Suomen vesioikeuden 8.7.1987 antaman (77/1986/2) ja Korkeimman hallinto-oikeuden 23.5.1988 vahvistaman päätöksen (2099) mukaisesti. Kalanhoitovelvoitteesta on määrätty Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksen lupaehdossa 4. Vesistö- ja kalataloustarkkailusuunnitelmia on muutettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hyväksymällä tavalla, mikäli se luotettavan tuloksen saamiseksi on tarpeen. Istutus- ja tarkkailusuunnitelmia voidaan muutenkin tarkentaa ja muuttaa keskusten hyväksymällä tavalla edellyttäen, että tämä ei heikennä tarkkailun luotettavuutta, kattavuutta tai lupamääräysten noudattamisen valvottavuutta.

ESITETTY TARKKAILUOHJELMA

Esitetyssä suunnitelmassa on erikseen suunnitelma kalaistutuksille sekä istutusten ja säännöstelyn kalastovaikutusten tarkkailulle. Suunnitelma on laadittu toistaiseksi voimassa olevana.

Kalanistutussuunnitelma

Lappajärveen istutetaan vuosittain 180 000 kpl yksikesäisiä siianpoikasia (muuta kuin vaellussiikaa) ja 950 kpl vähintään 25 cm mittaisia taimenia tai 3000 kpl vähintään 20 cm mittaisia taimenia.

Savonjokeen istutetaan vuosittain 6000 kpl yksivuotiaita taimenia. Istukkaat vapautetaan niille parhaiten sopiville alueille, joille on riittävän hyvä tieyhteys. Savonjoen taimenistutukset pyritään tekemään kolmelle eri kohteelle.

Välijokeen Niskan säännöstelypadon ja Hanhikosken voimalaitoksen välille istutetaan vuosittain 600 kpl vähintään 25 cm mittaisia taimenia.

Evijärveen istutetaan vuosittain 10 000 yksikesäistä kuhaa (puolet Evijärven 30 000 kappaleen siianpoikasvelvoitteesta) ja 450 kpl vähintään 25 cm mittaisia taimenia.

Ähtävänjokeen Kaarenhaaran säännöstelypadon ja Kattilakosken voimalaitoksen välille istutetaan vuosittain 300 kpl vähintään 25 cm mittaisia taimenia.

Istutettavien siikojen keskipituuden tulee olla vähintään 10 cm ja niiden kuntokertoimen tulee olla yli 0,6. Istutettavat taimenet merkitään rasvaeväleikkauksin.

Tarkkailusuunnitelma

Lappajärven velvoiteistutusten tuloksellisuutta sekä taloudellisesti merkittä-vien lajien kantojen kehittymistä seurataan vuosittain toteutettavalla pää- tai sivutoimisesti ammattikalastavan henkilön kirjanpitokalastuksella.

Lappajärven eri siikamuotojen kasvua, yksilöiden kuntoa, loisintaa ja osuutta Lappajärven siikakannasta selvitetään joka kolmas vuosi toteutettavalla tutkimuksella. Tavoitteena on hankkia näytekaloiksi 300 satunnaisen yksilön otos, joka on peräisin mieluummin rysä-, nuotta- tai paunetti-saaliista. Lappajärveen istutettavien siikojen siivilähammasjakaumaa tutkitaan vuosittain tavoitteena erottaa istukkaat luontaisesta poikastuotannosta syntyneistä yksilöistä.

Savonjokeen istutettavien rasvaeväleikkattujen taimenten yksilötiheyttä ja osuutta joessa olevasta taimenen kokonaismäärästä selvitetään sähkökoekalastuksilla. Savonjoella sähkökalastetaan joka toinen vuosi kolmella aiemmin valitulla koekalastusalalla.

Lappajärven, Evijärven, Savonjoen, Välijoen ja Ähtävänjoen yläosan istutusten onnistuneisuutta, kalakantojen kehitystä, kokonaiskalansaaliita ja säännöstelystä aiheutuvia haittoja kalastoon ja kalastukseen selvitetään joka kolmas vuosi toteutettavalla tiedustelulla.

Tarkkailun tuloksista laaditaan vuosi-, kalastustiedustelu- ja yhteenvetoreportit. Tarkkailuraportit toimitetaan Järviseudun kalatalousalueelle, tarkkailualueen osakaskunnille, Metsähallitukselle ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle. Istutus- ja tarkkailusuunnitelmaa noudatetaan vuodesta 2023 alkaen ja sitä noudatetaan toistaiseksi. Jos suunnitelman muuttamiseen havaitaan tarvetta, laaditaan siihen muutosesitys.

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Kuulutus tarkkailuohjelmaesityksen kuulemisesta ja tarkkailuohjelmaesitys pidettiin 26.1 – 6.3.2023 välisenä aikana nähtävinä Lappajärven, Evijärven ja Vimpelin kuntien ilmoitustauluilla. Lisäksi suunnitelma on toimitettu kuultavaksi Järviseudun kalastusalueille. Lisäksi kuulutus ja suunnitelmaesitys olivat nähtävinä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen internet-sivustolla. Järviseudun kalatalousalueelle sekä Alajärven kaupungin ja Lappajärven, Evijärven ja Vimpelin kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille toimitettiin 26.1.2023 tarkkailuohjelmaesitystä koskeva lausuntopyyntö.

ESITETYT MUISTUTUKSET, MIELIPITEET JA LAUSUNNOT

Järviseudun kalatalousalue toteaa muistutuksessaan, että kalatalousalue on tutustunut esitykseen kalataloudelliseksi velvoitetarkkailusuunnitelmaksi ja antaa siitä seuraavan muistutuksen.

Evijärven istutukset

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus esittää istutussuunnitelmassaan vuosittaisia järvitaimenistutuksia jatkettavaksi Evijärveen aiemman tavan mukaisesti (450 kpl vähintään 25 cm mittaisia järvitaimenia). Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toteuttamien Lappajärven ja Evijärven kalastustiedustelujen tulosten mukaan Evijärven taimensaaliit ovat olleet käytännössä lähes nollassa koko 2000-luvun ajan. Kalastustiedustelujen tulosten lisäksi Evijärven mataluus, rehevyystaso sekä kalaston rakenne puhuvat taimenistutusten tuloksellisuutta vastaan. Järviseudun kalatalousalueen näkemyksen mukaan taimenistutusten jatkamista ei voida pitää järkevänä, tuottavana ja taloudellisesti kestäväenä tapana toteuttaa säännöstelyhaitan kompensointia ja siksi Evijärveen kohdistettavat taimenistutukset tulee kokonaisuudessaan lopettaa mahdollisimman pian.

Kesänvanhoja kuhia on istutettu Evijärveen säännöstelyn velvoitteena 10 000 kpl vuosittain vuodesta 2017 lähtien. Vaikka viime vuosien kuhasaaliit Evijärvessä ovat tehtyjen kalastustiedustelujen mukaan olleet vähäisiä, on Evijärvessä kalastavien henkilöiden taholta kuitenkin saatu useita havaintoja kuhista kalastuksen yhteydessä viime vuosina. On

huomioitava, että säännöstelyn veloitteena tehdyt vuotuiset kuhaistutukset ovat istutusvesistön koko huomioiden melko vähäisiä (n. 5 kpl/ha). Lisäksi vasta pieni osa vuoden 2017 jälkeen istutetuista kaloista on saavuttanut lakisäätteen 42 cm alimitan ja voinut siten päätyä kalastajien saaliiksi. Jos taimenia ei ole saatavana istutus hoidetaan vastaavalla arvolla kuhanpoikaisia.

Muutosesitys Evijärven istutussuunnitelmaan

Järviseudun kalatalousalue esittää, että Evijärveen kohdistettavat taimenistutukset lopetetaan tuottamattomina mahdollisimman pian ja taimenistukkaisiin käytetyt varat kohdistetaan 2 kuhaistutuksiin, siten ettei istutusten rahallinen yhteisarvo siitä heikkene. Lisäksi kalatalousalueen näkemyksen mukaisesti kesänvanhojen kuhaistukkaiden keskipöytä tulee kasvattaa aiemmin edellytetystä 70 mm:stä 80 mm:iin, koska useissa tutkimuksissa on havaittu suora korrelaatio kuhaistukkaiden koon ja niiden menestymisen ja istutusten tuoton välillä. Istukkaiden keskipöydän kasvattamista tulee edellyttää siitäkin huolimatta, että suurempi istukas on pienempää kalliimpi ja siten istutusmäärä jää pienemmäksi suurempia kaloja istuttamalla. 80 mm kokoinen kuhanpoikanen on kuitenkin vielä tavanomaisen kokoinen istukas eikä kasvanut kokovaatimus siten yleensä muodostu esteeksi poikasten saatavuudelle.

Savonjoen istutukset

Savonjokeen esitetään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimesta istutettavaksi yhteensä 6000 kpl yksivuotiaita taimenia kolmelle eri istutuskohteelle. Yksivuotiaina istutetut kalat eivät kuitenkaan tutkitusti leimaudu istutusvesistöön eikä siten pystytä samalla tavalla edistämään luontaisen elinkierron syntymistä vesistöön.

Savonjoki on Lappajärven kannalta potentiaalisin taimenen lisääntymisvesistö, jonka olosuhteita ollaan vaellusesteiden poistonkin kannalta parantamassa lähitulevaisuudessa, joten siksi tilanteen parantuminen tulisi huomioida reagoimalla istutusveloitteen sisältöön. On tietysti selvää, että vastakuoriutuneita istukkaita ei voida evälekata eikä siten erottaa mahdollisista luonnonkaloista, mutta poikasmääriä kyetään kuitenkin normaalisti havainnoimaan sähkökoekalastuksen avulla.

Muutosesitys Savonjoen istutussuunnitelmaan

Järviseudun kalatalousalueen näkemyksen mukaan Savonjoen taimenistutukset tulisi toteuttaa yksivuotiaiden kalojen sijaan vastakuoriutuneilla poikasilla, joiden rahallinen arvo vastaa yksivuotiaina istutettujen kalojen arvoa. Istutukset voidaan toteuttaa aiempaan tapaan muutamalle eri kohteelle eikä istutusten toteutus siten merkittävästi lisää työmäärää.

On todennäköistä, että Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ei kykene istutussuunnitelman sisällön muuttuessa välittömästi toteuttamaan uutta suunnitelmaa esim. jo pyydettyjen kalojen toimituksia koskevien tarjousten vuoksi. Tällöin uusi istutussuunnitelma tulee määrätä alkamaan heti, kun se on mahdollista esim. vuoden 2025 alusta alkaen.

HAKIJAN VASTINE

Hakijalle on varattu mahdollisuus jättää vastineen annetuista muistutuksista. Hakija on toimittanut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastineen, jossa todetaan seuraavasti:

Evijärven taimenistukkaiden muuttaminen kokonaan kuhaksi on kannatettavaa. 80 mm keskipituus kuhalle saattaa olla haasteellinen saavutettava, koska kylminä kesinä kuhankasvatuksessa saattaa tulla suuriakin ongelmia.

Savonjoen vk. poikasistutukset ovat periaatteessa hyvä asia, mutta saattaa aiheuttaa myöhemmin ongelmia kalastajille, koska niitä ei saa ottaa myöhemmin pyynnin yhteydessä, koska ne ovat ns. eväleikkaamattomia. Siinä tapauksessa istutusta voisi perustella luontaisen kannan luomisella ja kun se on saatu riittävän runsaaksi voisi sen kalastaminen tulevaisuudessa olla mahdollista.

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyy esitetyn istutus- ja tarkkailuohjelmaehdotuksen seuraavilla muutoksilla ja tarkennuksilla:

- Evijärven kohdistettavat taimenistutukset 450 kpl/v ja vähintään 25 cm mittaista taimenta vaihdetaan vastaavalla rahanarvolla suoritettavaan kuhaistutukseen. Taimenistutus lopetetaan joka tapauksessa viimeistään vuonna 2025.
- Kesänvanhojen kuhaistukkaiden keskikoko tulee olla vähintään 80 mm, ja istukkaiksi ei hyväksytä alle 70 mm kuhanpoikasista. Myös Evijärven kuhaistutus tarvittaessa hoidetaan edellä mainitun kokoisilla kuhanpoikasilla.

RATKAISUN PERUSTELUT JA LAUSUNTOJEN HUOMIOIMINEN

Evijärven taimenistutus on perusteltua vaihtaa kesänvanhoiksi kuhiksi, koska taimenten takaisinsaanti on ollut hyvin vähäistä. Kesänvanhoilla kuhanpoikasilla, jotka ovat istutettaessa olleet vähintään 70–80 mm on havaittu parempaa takaisinsaantia kuin pienemmillä poikasilla. Esitetty kalataloudellinen istutus- ja tarkkailuohjelma antaa, mukaan lukien siihen tehdyt muutokset ja tarkennukset, ennalta arvioiden riittävät tiedot toiminnan vaikutuksista alueen kalakantoihin ja kalastukseen. Tarkkailuohjelmasta annetut muistutukset on huomioitu ratkaisusta sekä perusteluista ilmenevällä tavalla.

RKTL:n ohjeen standardinmukaisista koekalastuksista (Olin ym. 2014, ohjeet standardinmukaisiin koekalastuksiin, RKTL:n työraportteja 21/2014) mukaan sähkökalastusta voidaan käyttää kalayhteisöjen rakenteen tutkimiseen, kalakantojen biomassan ja tiheyden arviointiin sekä kalanäytteiden keräämiseen. Koskien kalayhteisöissä voi tapahtua muutoksia mm. jokirakentamisen, jätevesipäästöjen, turvetuotannon,

ruoppausten, perkausten tai kunnostusten vaikutuksista. Käytössä olevat sähkökalastusmenetelmät soveltuvat puroihin ja pienehköihin jokiin sekä isommissa joissa matalien (< 1 m) koskialueiden kalastamiseen. Parhaiten menetelmä sopii koskipaikoissa paikallaan pysyville lajeille kuten lohen ja taimenen poikasille.

RKTL:n ohjeiden (Olin ym. 2014, ohjeet standardinmukaisesti koekalastuksiin, RKTL:n työraportteja 21/2014) noudattaminen sähkökoekalastuksissa on tärkeää tarkkailutulosten luotettavuuden kannalta.

Aikasarjat keskeisistä kalakantojen tilaa kuvaavista muuttujista auttavat kalakannoissa tapahtuneiden muutosten havaitsemista.

ISTUTUS- JA TARKKAILUOHJELMAN MUUTTAMINEN JA VOIMASSAOLO

Tätä päätöstä voidaan tarvittaessa muuttaa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla. Pieniä muutoksia istutus- ja tarkkailun suorittamistapaan tai aikatauluun voidaan tehdä ilman tarkkailupäätöksen muutosta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla tai ELY-keskuksen aloitteesta.

Tämä päätös on voimassa, kunnes uusi päätös asiasta on annettu.

OIKEUSOHJEET

Vesilaki (587) 3: 11§, 12§, 14§, 15§
Hallintolaki (434/2003)

KÄSITTELYMAKSU

6 h á 70 €, yhteensä 420 €, arvonlisävero 0 %. Käsittelemaksun periminen perustuu valtioneuvoston asetukseen 1357/2022. Laskut lähetetään erikseen valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen sekä maksuun voidaan hakea oikaisua Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta. Oikaisuvaatimusosoitus liitteenä.

ALLEKIRJOITUS

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ja ratkaissut kalastusbiologi Sandra Blomqvist. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

LIITTEET

Päätöstä ja maksua koskevat oikaisuvaatimusosoitukset

PÄÄTÖS

Hakijalle

TIEDOKSI

Päätösajlennös:

Järviseudun kalastusalue
Lappajärven, Evijärven ja Vimpelin kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Ilmoittaminen päätöksestä:

Tieto päätöksestä julkaistaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen internet-sivustolla sekä Lappajärven, Evijärven ja Vimpelin kuntien ilmoitustauluilla.

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalataloustarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskevaan päätökseen ja suoritmaksuun saa hakea oikaisua **Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta**.

Oikaisuvaatimusaika

Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiseen on **kolmekymmentä (30) päivää** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun asiaa koskeva kuulutus ja päätös on julkaistu ELY-keskuksen tietoverkossa. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, määräaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään.

Oikaisuvaatimusaika päättyy 12.5.2023.

Oikaisuvaatimuskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Kirjallinen oikaisuvaatimus on osoitettava **Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle** ja siinä on ilmoitettava

- vaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta;
- postiosoite ja puhelinnumero, sekä mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisua vaativalle voidaan toimittaa;
- päätös, johon muutosta haetaan;
- miltä kohdin ja mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi;
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan.

Jos vaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, on oikaisuvaatimuskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Vaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä, ellei kirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla). Asioitaessa sähköisesti allekirjoitusvaatimuksesta on säädetty erikseen.

Oikaisuvaatimuksen liitteet

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä:

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä perustaa vaatimuksensa, jollei niitä jo aiemmin ole toimitettu viranomaiselle;
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai selvitys asiamiehen toimivallasta

Oikaisuvaatimuskirjelmän toimittaminen

Vaatimuskirjelmä on toimitettava määräajassa **Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Vaasan päätoimipaikan kirjaamoon**. Oikaisuvaatimusasiakirjat voi toimittaa henkilökohtaisesti, tai lähettäjän vastuulla myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin oikaisuvaatimusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun vaatimuskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen käsittelymaksu

Oikaisun hakijalta peritään aluehallintovirastossa asian käsittelystä maksu 160 €. (Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista tammi-kesäkuussa vuonna 2023, 1396/2022.)

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Vaasan päätoimipaikan yhteystiedot

Postiosoite PL 200, 65101 VAASA

Käyntiosoite Wolffintie 35, VAASA

Sähköposti kirjaamo.lansi@avi.fi

Puhelinvaihte 029 501 8450

Virka-aika 8.00–16.15

(Sähköpostin liitetiedostot enintään 10 Mt)

Tämä asiakirja VARELY/275/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/275/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Blomqvist Sandra 05.04.2023 14:41